

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ
ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНА И ДРУШТВЕНА ИСТРАЖИВАЊА
КАТЕДРА ЗА ГРАЂАНСКОПРАВНЕ НАУКЕ

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА
ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ниш, маја 2003.

ЗБОРНИК РАДОВА

“ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”

Издавач: Правни факултет у Нишу,
Институт за правна и друштвена истраживања,
Центар за публикације

За издавача: Проф. др Милорад Божић, декан Факултета

Главни и одговорни уредник: Проф. др Гордана Станковић

Коуредници: Проф. др Невена Петрушић
Доц. др Наташа Стојановић

Рецензенти: Проф. др Гордана Станковић
Проф. др Невена Петрушић
Доц. др Наташа Стојановић

Гrafичка обрада: Ненад Милошевић

Тираж: 200 примерака

Штампа: Правни факултет у Нишу

ISBN 86-7148-038-0

ПРЕДГОВОР

У организацији Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Нишу и Катедре за грађанскоправне науке, поводом 18 маја - Дана Правног факултета у Нишу, одржан је 30. маја 2003. год. научни скуп “ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

Зборник радова “ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”, у коме су публиковани радови саопштени на научно-стручном скупу посвећеном ванпарничној процедури, настао је и као део активности Катедре за грађанскоправне науке и њеног сталног Општег семинара “Српска цивилистика” који је формиран са циљем да се систематски, свестрано и што потпуније реконструишу и прате историја и домети српске цивилистике на нормативном, практичном и доктринарном нивоу, да се критички анализирају савремени правни извори српског права, као и живот и дело познатих српских цивилиста који су својим радом и ангажовањем, у настави и науци, утемељили и развијали правну теорију и српску цивилистику.

Двадесетогодишња примена Закона о ванпарничном поступку, предстојеће реформе цивилне процедуре и предстојећи легислативни рад на усаглашавању ванпарничног процесног права, као последица усвајања Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, настојање да се хомогенизује ванпарнична процедура у Републици Србији и садржински хармонизује наше позитивно ванпарнично процесно право са европским правним моделима, били су само неки од повода који су определили Катедру за грађанскоправне науке да организује научно-стручни скуп на коме би се критички анализирано стање у ванпарничној процедури на легислативном, практичном и доктринарном терену.

Овај научно-стручни скуп, посвећен питањима ванпарничне процедуре, није имао за циљ да само обележи један мали јубилеј у животу једног закона, већ и да укаже на одређене нормативне и практичне проблеме у његовој примени, да региструје недостатке или ограничења која произлазе из основног законског текста којим је регулисана ванпарнична материја, да критички анализира многобројне изворе ванпарничног процесног права, да укаже на тумачења и недостатке у јуриспруденцији, да подстакне на теоријску обраду и трагање за новим законодавним решењима која би представљала побољшања позитивноправних решења, и укаже не само на потребу да се регулишу нови поступци ванпарничне правне заштите већ и да се увођењем нотара у правни систем омогући квалитетно и законито пружање ванпарничне правне заштите.

Уредништво

др ДУШИЦА ПАЛАЧКОВИЋ, ванредни професор
Правни факултет - Крагујевац

НОТАРИЈАТ У ВАНПАРНИЧНОЈ МАТЕРИЈИ (Модел Закона о јавном бележништву)

1. Практично свако излагање које претендује на научну тачност, а односи се на тзв. ванпарничну материју, могло би започети прецизном констатацијом која се односи на веома "непрецизирано" формулисану материју, коју је давне 1938. год., изрекао знаменити процесуалиста др Срећко Цуља, а која до данас није изгубила од своје актуелности. Напротив! Наиме, у свом Уџбенику, Грађанско процесно право Краљевине Југославије,¹ он у материји ванпарнице говори о "ванпарничним поступцима" као о свим оним поступцима који нису садржани у Грађанском парничном поступку,² полазећи од Извршног, преко Стечајног и, на крају, и Ванпарничног поступка у "ужем значењу". При том констатује да "Ванпарнични поступак" обухвата не само оне поступке који су садржани у Закону о ванпарничном поступку за Краљевину Југославију, из 1934., него и "сву силу споредних поступака," нормираних посебним законима, али и уредбама, нарочито уредбама о Јавним бележницима, Земљишним, Интабулационим, Хипотекарним и Заставним књигама, о Тапијама, о Трговачким, Задружним, Бродским и Ваздухопловним регистрима, о Регистрима за заштиту индустријске својине, о Судским оставама и др. Без обзира на ранг прописа и разлике у односу на савремену нормативу и правни систем, ове констатације већином вреди и данас.

Према суду истог аутора, темељни ванпарнични поступци су Извршни и Стечајни поступак,³ који чине носеће, "масивне блокове"

¹ Цуља, Грађанско процесно право Краљевине Југославије, II свеска, Ванпарнично поступци (Извршно, стечајно и ванпарнично процесно право), Београд, 1938, Предговор

² Законик о судском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступак) за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, од 13. јула 1929. (у даљем тексту ВП)

³ Дилеме о њиховој правној природи такође не губе на актуелности, посебно упоређујући их са "спорном" ванпарницом, па је и данас доста правних писаца који у овим поступцима препознају већинске карактеристике ванпарнице.

